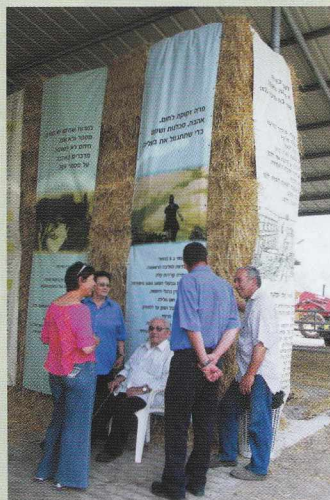

רפתן תמיד

ת ערוכות

פרה זקוקה לחום,
אהבה, סבלנות ושקט
כדי שתתגמל את בעליה.

מראשית ימי ענף הרפת בארץ ועד היום, חוזרים הרפתנים על המשפט, שכמעט הפך לסיסמא: רפתן תמיד רפתן, רפתן זה לתמיד, כל הזמן, 365 ימים בשנה. להיות רפתן זה לא רק מקצוע, זוהי מהות חיים. הרפת היא הציר שעליו ומסביבו בנויים חיי הרפתן וחיי משפחתו. בימים אלה, כשמעדני החלב הם כוכבים בשמי המרכולים ובכל יום נולד מעדן חדש, מקומו של הרפתן, שוב אינו במרכז ההווה החלוצית וגם בתוך ענף החקלאות קמו טוענים אחרים לכתר. אך עדיין ענף מרתק זה, משלב כל כך הרבה יכולות, תחומי עניין, רגשות וחושים, חי וקיים, מתפתח ומתקדם אל עולמות רחבי אופקים, משלב הישגי ידע וטכנולוגיות מתקדמות,

הוותיקים מחליפים חוויות

כלכלה וניהול, עם אהבה החיה והטבע. תערוכה זו באה להאיר את דמותם של הרפתנים, באהבה, בהוקרה ובתקווה להמשך שגשוג ופריחה -
מיכל שכנאי ולילך דובנוב

נהלל 1980

נהלל 1940

הוקרה לרפתנים לדורותיהם

כרגיל, קמתי ב 5 בבוקר
ופניתי לרפת לחליבה הראשונה.
בחוץ עמדה קרירות קלה.
על השיחים וגבעולי העשב נוצצו טיפות טל.
אהבתי לנערן ברגלי היחפות.
ברפת עמד חום הלילה
מעורב ריח זבל ושתן עד להחניק.
פתחתי שערי הרפת
ואוויר בקרים רענן חדר פנימה.
הכינותי לפרות מספוא ירוק ועסיסי,
סגולה לחליבה חלקה ומהירה.
נעים היה לשמוע את זרימת החלב
מפטמות העמין אל תוך הדלי,
את פכפוף סילונות הנוזלים הלבנים
המצטברים בכלי עד גדותיו.

תחיה ליברסון, נהלל

רפתן

תערוכת הוקרה לרפתנים

יוסי מלול
משק הבקר והחלב

פעם רפתן תמיד רפתן

תערוכה ברפת **סטרשנוב** לכבוד חג החמישים וזה השאיר עליו רושם עמוק. היו גם עבודות אמנות ברפת נירים של **פנחס כהן-גן** והאפשרות של רפת כמקום תצוגה סקרנה אותי מאד.

היה צריך מישהו שייתן קצת מימון והזדמנות ואנחנו נקפוץ על הרעיון.

אנחנו מקבלים משהו שאחרים לא יכולים לקבל, שאינו נלמד בשום מקום אחר

מה היה הרציונל של התערוכה?

ענף הבקר והרפת היה שנים רבות ענף חקלאי מרכזי בהתיישבות העובדת.

מושג "הרפתן" הביא עמו תכנים של מורשת, צבע, סיפור, טעמים וריחות. תרבות שלמה המקיפה את הקשר רפתן - פרה.

שתי אמניות מעמק יזרעאל שהיו מורות לאמנות בעמק ועוסקות בהפקת אירועי אמנות לפרטיים ולמוסדות. מזה כשנה הן חברו לעסוק במשותף בתחומי אמנות מגוונים, ציור, עיצוב, עריכת סרטים ועוד.

הפנייה של המועצה האזורית עמק יזרעאל לתושבים, להעלות רעיונות לקראת פסטיבל "אירועי חלב ודבש" בחג השבועות, מצאה אותן מוכנות עם רעיון שקינן בהן זמן רב - הוקרה לרפתנים לדורותיהם.

איך הגעתם לרפת?

כשברק בעיניהן שמחות לילך ומיכל לספר על ההיסטוריה של הרעיון: המוטיבציה באה מהשורשים שלי. היה לי אבא רפתן שסגר את הרפת במושב ניר בנים לפני 20 שנה וסבא שלי היה מזכיר ההתאחדות - **אפרים שמאראד**. שנים רציתי משהו עם רפת וחייכתי להזדמנות. בניר בנים הייתה לפני שנתיים

בלת הפנים ברפת יריב בכפר יהושע הייתה מפתיעה מאוד. המראה הרגיל של סככה ופרות וטרקטורים מחלקים אוכל, שינה פנים ויש תערוכת אמנות של מגפיים וסינרים, שלטים מעוצבים תלויים לאורך בלות קש ומסגרות מיוחדות ואווירת חג מתרוממת של משהו מיוחד ומרגש עד מאוד.

חקלאי, התקווה מחזיקה אותו, בשנה הבאה יהיה יותר טוב, בחליבה הבאה יהיה יותר חלב

דריכות רבה לקראת מה שצופן כל שלט, כל יצירת אמנות.

מיכל שכנאי, בת יפעת (שגרה ביישוב חבר בתענכים) ו**לילך דובנוב** בת נהלל (גדלה במושב ניר בנים וחייה במושב בלפוריה), הן

מיכל וליך יוזמות, מפיקות ואוהבות

עם חלוף השנים השתכללו הרפתות, בחלקן החליפו המכונות והרובוטים את עבודת החקלאי, בחלקן עובדים זרים ... והמורשת על כל ניחוחותיה הולכת ונעלמת.

קיבלתי את התודעה שלפני הכול אני קשור לרפת ורק

רצינו להקדיש תערוכה זאת לדורות של רפתני העמק, שבוססו בבני ובזבל; באהבה, בקושי, בזמנים טובים וטובים פחות. לתת במה לסיפוריהם, למורשתם, לאורח חייהם, לקשיים, לשמחות... הכוונה הייתה להתייחס לאורח חייו של הרפתן, מנקודת מוצא של החוויה בלבד, ולא מתוך תפיסה כוללת של הענף על מורכבותו, או נאמנות לנתונים מדויקים כאלה ואחרים.

רצינו גם לקרב אמנות ועיצוב לקהל שלא מזדמן למוסדות אמנות מקובלים - להביא את האמנות לקהל ולהפגיש אותו עם שפה אחרת. גם לאמנים היווה המיקום השונה, חוויה שונה ומרעננת.

מטרה נוספת הייתה להעלות את המודעות התקשורתית לרפתנות - למשק המשפחתי והקיצוני והכרה ציבורית בערכו. נראה שהנושא

והעבודה איתם, ועם המפיק, מעוז בר-און הייתה יעילה ביותר ונעימה. במועצה השתתפו איתנו בשמחה בתפיסה שיש להציג בפסטיבל משהו מהערכים שהעמק מייצג, שלחלקאים ולאנשים שעומדים מאחורי הדברים מגיע חיבוק, אהבה ופרגון. הם היו מוכנים בשמחה לאפשר את האירוע וללכת לקראתנו בכל דבר, כולל בלקיחת סיכון לדחייתו בשל מחלת הפה והטלפיים.

היה בראש מעייניהם של רבים בתקופת שבועות והענף כיכב בתקשורת בימי החג.

איך קיבלו המפיקים במועצה את הרעיון?

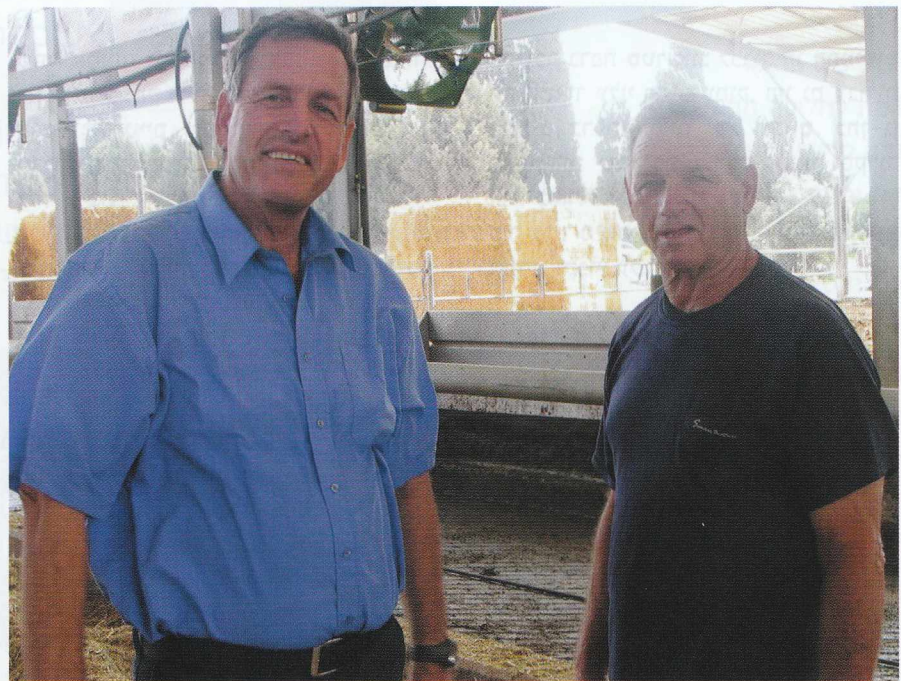
במועצה אהבו את הרעיון מהרגע הראשון. קיבלו אותנו בחום רב, בחיבוק ובידיים פתוחות. נרתמו לגייס כספים וקיבלנו את מה שביקשנו ובזמן. הם עמדו לרשותנו בכל בעיה

הרפת היא הליבה של החיים הפרנסה, הריח, המאכלים, הארוחות המשותפות...

איך עבדתם על התערוכה וכמה זמן ארכו ההכנות?

היו לנו חודשיים לעבודה וזה היה בלחץ גדול אך הנושא מרתק, וההנאה גברה על הלחץ. לקחנו מדגם מקרי לחלוטין של אנשים ודרכם העברנו את החוויה.

התנחלנו במוזיאון הרפת ימים ולילות, ואריה שד"ר עזר לנו מאוד. ראינו הרבה רפתנים והם שיתפו פעולה ברצון ובנכונות לשיתוף בחייהם. התערוכה הוכנה לתצוגה ברפת הגדולה של משפחת יריב בכפר יהושע וכללה שלושה מרכיבים:

רפי יריב ואייל בצר, ראש המועצה

**שלא
וטרידו אותך
הזבובים!**

אפאצ'י

פיתון גרגרי

לחשיכת זבובים ולקטילתם

מאושר ע"י השירותים הווטרינריים

אחים מילצ'ן בע"מ - טבעון כים בע"מ מיזם משותף
אבי מילצ'ן - אביס מילצ'ן

אחים מילצ'ן בע"מ - המחלקה החקלאית

שדרות אבא אבן 10, הרצליה, טל. 09-9611111, פקס. 09-9611120

www.milchanbros.co.il

- באגרים באורך של כ-5 מ' (עד 30 באגרים), עליהם מודפסים קולז'ים של צילומים מעובדים - מן העבר ומהווה, משולבים עם טקסטים שונים מהווי הרפת - מילון המושגים של הרפת, מרשימות הרפת, ספר העדר ועוד
 - סרט של ראיונות עם רפתנים מרפתני העמק - מצולמים ומוקרנים על 2 מסכי פלסמה המשולבים בחלל התצוגה.
 - תערוכת עבודות של 21 מעצבים ואמנים רובם מהעמק שהתייחסו למדי הרפת - המגפיים והסינור. כל אחד לקח את הרעיון לאן שרצה. נתנו להם חודש ימים לסיים את העבודה.
- את העיצוב הגרפי של הבגרים, התמונות הגדולות, אנחנו עשינו. במשך החודשיים עסקנו רק בזה והתלייה ארכה כשבוע. שבוע של עבודה קשה ברפת...

איך רפת יריב מכפר יהושע משתלבת בתערוכה?

חשבנו שיהיה מבצע גדול למצוא רפת מתאימה אבל, עמירם הלוי, מתאם האירועים במועצה, שהוא גם בן-דוד של רפי יריב, פשוט נידב אותו.

פגשנו את רפי והוא היה נפלא, הנכונות של המשפחה הייתה יוצאת מן הכלל, הם לא קיבלו אגורה ואף השקיעו, תמכו ועודדו. רפי מוכשר בצילום ועזר לנו גם בתחום זה, וגם בצד הטכני סייע לנו רבות, ברעיונות ובפתרונות שונים לבעיות שבהן נתקלנו. משק יריב היה ברכה אמיתית. ההתקנה הפריעה לפרות ולבעלי החיים ברפת. ריתכו, קדחו ועבדו, ואפילו התנובה ירדה, והם לא התלוננו, אלא פרגנו כל הזמן ועזרו. מעניין שמתחילת הפרויקט קרו לנו דברים טובים עם כל החברים שבאנו איתם במגע.

כשעגל, שהיה חולה שותה סוף סוף, זה נותן הרבה סיפוק

איך היו התגובות של הציבור, של הקרובים לעניין?

במשך התהליך הרגשנו ב"היי" וגם התגובות היו נלהבות מאוד. הגיעו לתערוכה גלים של אנשים שאהבו והתעניינו מאוד. רפתנים לדורותיהם שנפגשו והחליפו חוויות. הגיעו גם אנשים רבים שאין להם כל קשר לחקלאות בכלל או לרפת בפרט, נהנו, התרגשו וסיפרו לנו על החוויה שעברו. חלק קטן מאוד בחר להתרחק מהזבל ומהריח. הייתה שמחה גדולה של כל אלה שהשתתפו בעניין. מעניין ביותר היה לשמוע את תגובות המבקרים לעבודות האמנות שהוצגו, את השאלות שעלו בעקבות זאת, על הנושא עצמו ועל אמנות בכלל.

היו לנו חודשיים מרתקים ומרגשים ואנחנו שמחות מאוד על שהייתה לנו ההזדמנות לחקיר ולפרגן לציבור שעשה ועושה עבודה קשה וברוכה ולצערנו, אלה דורות שהולכים ונעלמים.

יישר כוח ללילך ולמיכל, למועצה האזורית יזרעאל ולאנשי הרפת, על המיצג המדהים והמרגש שהוצג במשך יומיים ארוכים ברפת שבט יריב בכפר יהושע ■